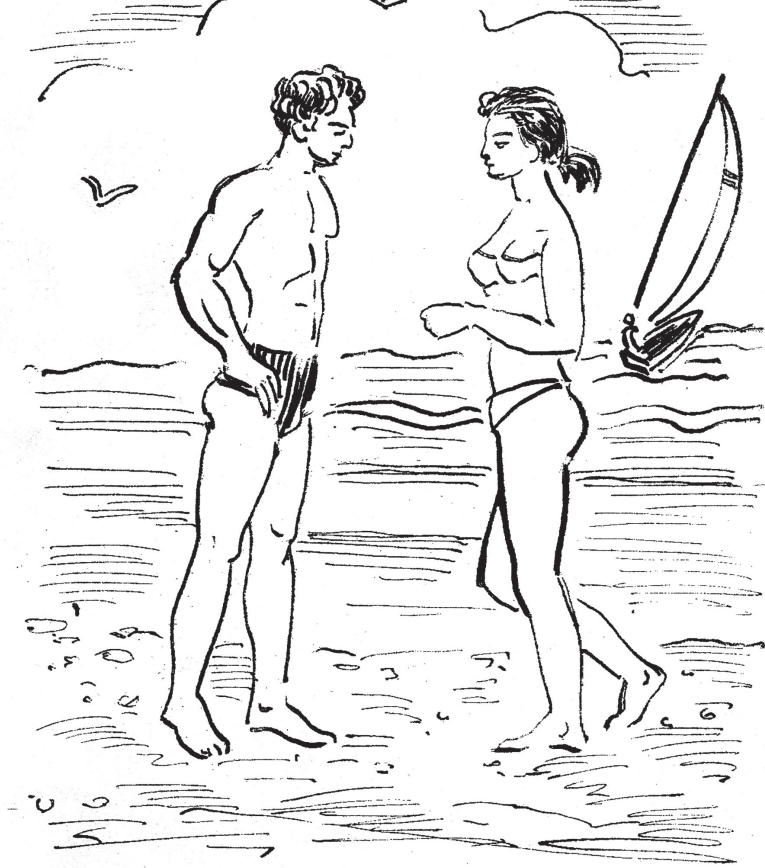

ვახტანგ ჭანკოტაძე

ვახტანგ ჭანკოტაძე

პეტიტუნა

სედი სერეა

(გამოცემა მეორე)

თბილისი
2007

რედაქტორები: აკაკი ბიძინაშვილი
ვაჟა შიუკაშვილი
მხატვარი: ვანო ვანიშვილი

ბელისწერა

სოჭის პლაჟზე ახალგაზრდები ბანქოს თამაშით იყვნენ გართულნი. ისმოდა ხმამაღალი შემახილები და სიცილ-კისკისი. ვილაცას ცხვირზე შემოუწკაპუნეს, ვილაცას "სამხრები" დააკერეს, ვილაცა კი "კრუკლი ღურაკად" მონათლეს. ასე იყო, თითქმის, ყოველდღე. ბანქოს თამაში რომ მოსწყინდებოდათ, გახურებულ სხეულებს ზღვის ტალღებს მიანდობდნენ, გულს იჯერებდნენ ცურვითა თუ ჭყუმპალაობით და მერე ისევ გაგარვარებულ ქვიშაზე იბრაწებოდნენ საქორწილო გოჭებევით. მხოლოდ ერთი მათგანი, მხარბეჭიანი, მაღალი, შოკოლადისფრად შერუჯული, ლამაზი გარეგნობის ჭაბუკი იდგა ყველასაგან განმარტოებით, და არ იზიარებდა საერთო ამალღებულ განწყობილებას. იდგა ძველბერძნული მითების გმირევით გულხელდაკრეფილი და მკერდამოხიდილი. იდგა განმარტოებით და ფიქრებში ჩაფლული, ოდნავ მოჭუტული თვალებით გაჰყურებდა მოღურჯო შავი ზღვის ტალღებს.

რამდენს არ ეცადნენ მისი მეგობრები, მაგრამ ვერ აიყოლიეს და ვერ ჩაითრიეს საერთო ფერხულში. რჩებოდა შთაბეჭდილება, რომ მას არ იზიდავდა და არც აინტერესებდა პლაჟისთვის დამახასიათებელი გოგო-ბიჭური გართობა-თამაშობები. იგი განსაკუთრებით მორიდებული და მოკრძალებული იყო გოგონებთან ურთიერთობაში. ინტერესს არ იჩენდა პლაჟის ულამაზესი გოგოს მიმართაც კი. იყო შემთხვევა, როდესაც მეგობრებმა ერთი სანდოშიანი გოგონა მიუსვეს გვერდზე, გააცნეს და ურჩიეს: "კარგი გოგოა, დაუხლოვდი, ცოტა გაერთე, თორემ ხელცარიელი დაბრუნდები. სადაცაა არდადეგები დამთავრდება და სახლში წასვლის დროც ახლოვდებაო". ნიკომ კი თავი ისე დაიჭირა, რომ ის კოხტა და მოხდენილი გოგო ძალევე გაეცალა – "აბა პლაჟზე მოსაწყენად ვის სცალიაო".

ნიკოს მამა ომიდან ვეღარ დაბრუნდა. დაქვრივებულმა, ჯერ კიდევ ახალგაზრდა დედამ, დიდი წვალებითა და გაჭირვებით გაზარდა ობლად დარჩენილი მხოლოდშობილი. ღამეებს ათენებდა, რათა არაფერი მოეკლო საყვარელი შვილისთვის. გაკვეთილების მომზადებაშიც ეხმარებოდა და საოჯახო ათასნაირ წერილმან საქმიანობასაც აჩვენებდა. სოფელში კი, აბა, საქმეს რა გამოლევდა. ასე, გარჯა-წვალებაში გადიოდა წლები. შემდეგ მოვიდა პირველი დიდი სინარული, როდესაც ნიკომ სკოლის ატესტატი სიამაყითა და სიყვარულით მიაწოდა დედას, შრომაგამოვლილ, გაუხეშებულ და მოკანკალებულ ხელებში. მერე ერთად გადაიტანეს უმაღლეს სასწავლებელში მისაღები გამოცდების ციებ-ცხელება. ყველაფერმა კარგად ჩაიარა და ეხლა უკვე მეოთხე კურსის სტუდენტი ნიკო თავის მეგობრებთან ერთად პირველად წავიდა ზღვაზე დასასვენებლად.

დედა ამყობდა თავისი აღზრდილით. ნიკო გამოირჩეოდა დახვეწილი გემოვნებით და ათლეტური გარეგნობით. ამას ემატებოდა სწავლისა და შრო-

მისადმი სიყვარული, საზოგადოებაში თავდაჭერის შესაშური უნარი, დაბრძენებული კაცის სიღინჯე და მჭერმეტყველება.

ცოლის შერთვაზე პირველად სიტყვა დედამ მაშინ ჩაუბრუნა საუბარში, როდესაც ნიკოსთან მისი მეგობრები იყვნენ შეკრებილნი სიმწიფის ატესტატის აღსანიშნავად გამართულ მოკრძალებულ ვახშამზე. აღერსათ მიმართა:

—აჩქარება სულაც არ არის საჭირო, მაგრამ დრო კია, რომ იფიქრო ცოლის მოყვანაზე და, იმედი მაქვს, ისეთ გოგოს შეარჩევ, რომელიც ცხოვრების ერთგულ თანამგზავრად გამოგადგება, შენი და ოჯახის მოყვარული იქნება, გაგიზრდის სასახელო შვილებს და სიბერის ჟამს ცოტას მეც მომხელავს.

ნიკოს გულს მალამოსავით მოეფინა დედის ნათქვამი და ისღა ჩაიდუღუნა მოგუდული ხმით: "შევეცდები".

დედაქალაქში სასწავლებლად ჩასულმა ნიკომ სამი წლის განმავლობაში ბევრი კარგი გოგონა გაიცნო, ბევრიც სპეციალურად შეახვედრეს, ქება-დიდებაც მოისმინა მრავალი ქალიშვილისა, მაგრამ გულთან ვერ მიიყვანა ვერც ერთი მათგანი. ზოგი მოსწონდა და, თითქოს, არც მოსწონდა. ზოგიერთმა, თითქოს, დაინტერესა და ჩააფიქრა, მაგრამ მანც ვერ გაითავისა ვერავინ.

არდადეგებზე და დღესასწაულის დღეებში სახლში ჩასულს დედა შიგადაშიგ შეახსენებდა ხოლმე და მორიდებით სთხოვდა:

—უცლოშვილო კაცი, აბა რა კაცია. მე შვილო, უკვე ასაკი მომეძალა, ჯანმრთელობაც შერყეული მაქვს და ნუ გამისტუმრებ ამ ქვეყნიდან ისე, რომ შენს ცოლ-შვილს ვერ მოვესწრო.

აი ახლაც, პლაჟზე განმარტოებით მჯდომს და ფიქრებში წასულს გაახსენდა დედის სიტყვები. ზის და გაჰყურებს მობანავეთა იქით, შორს, მოშავო-მოლურჯო ზღვას და წითლად შეღებილ მზეს, რომელიც მალე ჰორიზონტს უნდა ჩასცდეს, რათა ღამემ ერთხელ კიდევ იზეიმოს დღეზე ღრობითი გამარჯვება.

საიდანღაც, შორიანლოდან მეგობრებმა გამოსძახეს: "წამოხვალ, თუ დარჩები". — ნიკომ მათკენ გაიხედა და დაინახა დამსვენებელ გოგონებთან დაწყვილებული მეგობრები, რომლებიც წასასვლელად შემზადებულიყვნენ. ნიკომ ღიმილით გასძახა: "თქვენ წადით, მე ცოტა ხნით კიდევ დავრჩები".

პლაჟი თანდათან ცარიელდებოდა. ზღვას მზისთვის უკვე ჩამოეჭრა მოზრდილი სეგმენტი და სრულად ჩაყლაპვით ეშუქებოდა. გრილმა სიომ დაჰბერა და, თითქოს, მან ამოჰყარაო ზღვიდან მობანავეთა ჯგუფები. ნაპირიდან საკმაოდ მოშორებით კი ისევ მოსჩანდა რამდენიმე მობანავის თავი. ძნელი იყო გარჩევა — მამაკაცები იყვნენ თუ ქალები.

ნიკო გაჰყურებდა ზღვას და ისევ თავის ფიქრებში იყო ჩაფლული. შეიძლება, ვერც კი ამჩნევდა გვიანობამდე შემორჩენილ და ზღვაში ღრმად შესულ მოცურავეებს. ისევ დაჰბერა სიომ. დღის განმავლობაში მზით გახურე-

ბულმა ნიკოს სხეულმა სიგრილე იგრძნო და გამოფხიზლდა. ეხლავა შეამჩნია, რომ ერთ-ერთი იმ მოცურავეთაგანი ზუსტად მის პირდაპირ მოაპობდა ტალღებს. "ო, რა ლამაზად მოცურავს" — გაიფიქრა ნიკომ და უკვე ინტერესით დაუწყო ცქერა ჩამავალი მზის სხივებზე ბრინჯაოსფერად მოლაპლაპე მოცურავის მხრებსა და მკლავებს. "აი, ნამდვილი სილამაზე და ლამაზი ცურავაც ეს არისო" — ფიქრობდა ნიკო და თვალს არ ამორებდა უკვე კარგად მოახლოებულს. ნაპირზე მჯდომი ნიკო მოჯადოებულივით შესცქეროდა მას. ტალღებზე ამოწეულ სხეულში ქალიშვილი დალანდა.

აუწერელი, შინაგანი იმპულსებით გრძნობდა, რომ რაღაც სასიამოვნო და უცნობი უახლოვდებოდა ნელინელ. მთლად დაიძაბა, მშვილდვით მოიზიდა; თვალი ვერ მოეწყვიტა გოგონასათვის. მოეჩვენა, რომ მოცურავემ გაუღიმა და მის გარუჯულ სახეზე ელვასავით გამოანათა თეთრი კბილების ლამაზმა წყებამ. წამიც და გოგონა უცაბედად გაუჩინარდა წყლის ქვეშ. გულმა რაღაც რეჩი უყო ნიკოს: "დალილილს ძალა ზომ არ გამოელიაო" — გაიფიქრა და ისარივით შეერჭო ტალღებში.

ჩაყვინთულს არ გასჭირვებია იმ ადგილის მიგნება, სადაც გოგონა ეგულეობდა, მაგრამ მის ჩამოქნილ ფეხებსღა მოჰკრა თვალი. გოგონა წყლის ზედაპირისაკენ მიექანებოდა.

—რაო, ხომ არ შეგეშინდა, — ღიმილშერევით შეეკითხა გოგონა მის გვერდით წყლის სიღრმიდან ყუმბარასავით ამოვარდნილ ნიკოს. მან არაფერი არ უპასუხა, ისე კი თავისთვის ყოვლად მოულოდნელად შეიგრძნო, რომ სურვილი გაუჩნდა ამ გოგონასთან ახლოს ყოფნისა.

ერთად გამოვიდნენ ზღვიდან. გოგონამ ოდნავ წაიბორძიკა და იქვე იგრძნო ძლიერი ხელის შეშველება. "ახლათ დაიდალეო" — თქვა ვაჟმა და სწრაფად შეუშვა ხელი. გოგონამ ტანსაცმლის ძებნა დაიწყო. ნიკო გვერდიდან არ შორდებოდა. პლაჟი თითქმის ცარიელი იყო. გვიანი საღამო ჩამომდგარიყო. არ გასჭირვებიათ კოპლებიანი ჩითის კაბისა და "დანარჩენის" პონა. გოგონამ პირსახოცი აიღო და თვალი ტანისამოსის გამოსაცვლელი ჯიხურისაკენ გააპარა:

—ახლავე გადავიცვამ და თუ არ შეწუნდები დამელოდე გასასვლელში.

ნიკოს ახლავა გაახსენდა, რომ თვითონაც "ფოთოლაფარებულივით" იყო. "სიამოვნებითო" — წაილულღულა და გატრიალდა. გაუძნელდა ტანსაცმელის პონა, რადგან სულ სხვა ადგილას ეძებდა მას.

პლაჟის გასასვლელთან მომლოდინე ნიკოს სულ სხვა სახით წარმოუდგა უცნობი გოგონა. ჩამოძვრნილი ტანი და მომწუსნველი ბიუსტი მკაფიოდ გამოკვეთილიყო სიფრიფანა ჩითის კაბაში. ჯერ კიდევ სველი თმები ჯგუფ-ჯგუფად მოჰფენოდა ბრინჯაოსფერ მხრებზე. ალაგ-ალაგ კაბა ტანზე ჰქონდა მიკრული, რაც უფრო თვალსაჩინოს ხდიდა უცნობი გოგოს ფიგურის გრაციას. შიშველი ფეხები მოხდენილად და მსუბუქად მოაფრატუნებდნენ სქელ-

ლანჩიან საზღვაო "ტყლაშუნებს". რომელიდაც უცხოური ფირმის ნიშნებით აჭრელებული პოლიეთილენის ჩანთა საქანელასავით ქანაობდა მის სუროსავით მოქნილ ხელზე.

–ბოდიშს გიხდით თუ ზედმეტად გალოდინეთ, – მიმართა ნიკოს და ახლოს მოსულმა გაბედულად ჩახელა თვალებში. იქაურობას მძლავრი ლამპიონები ანათებდნენ და ნიკომ შეამჩნია, რომ უცნობს ცისფერი თვალები ჰქონდა.

სეირნობით შეუერთდნენ ხალხმრავალ ქუჩას. დიდი ხნის კარგი ნაცნობეზივით საუბრობდნენ და ხუმრობდნენ. ნიკოს თვითონვე უკვირდა თავისი თავის. ამდენი არასდროს არ ულაპარაკია და უხუმრია, როგორც ახლა, და თანაც უცნობ, თუმცა მომხიბვლელ ახალგაზრდა ქალის საზოგადოებაში. ისიც კი მოახერხა და გაბედა, რომ მიეპატიჟებინა კაფე-ბარში. პასუხს არ დაუგვიანია. გოგონამ რალაცნაირი, მომხიბვლელი მოძრაობით შეაქანა ტანი და ხელი ხელში გაუყარა.

კაფე-ბარში, რომ იტყვიან, ნემსი არ ჩავარდებოდა. ძირითადად ახალგაზრდები იყვნენ, ხმაურიანი და მხიარულნი. აქა-იქ თუ შეამჩნევდით მორიდებულიად მჯდომ, ხანში შესულთა წყვილებს.

ნიკომ და ცისფერთვალბამ, როგორც იქნა მიაგნეს თავისუფალ ადგილს. ჩამოსხდნენ, მიიხედ-მოიხედეს და ნაზად გაუღიმეს ერთმანეთს. მერე გოგონამ სკამის საზურგალზე ჩამოკონწიალებული ჩანთა აიღო: "ახლავე მოვალ" – უთხრა ნიკოს და შეტყურდა ხმაურიანი მუსიკის ჰანგებს აყოლილ მოცეკვავე წყვილთა მორევში.

ნიკომ სივარული გააბოლა და მიმტანს დაკვეთა ჩააწერინა. ცისფერთვალბა მალე დაბრუნდა, თუმცა ნიკოს ეჩვენებოდა, რომ მან ძალიან დაიგვიანა.

საოცარია ზოგიერთი ქალის მოხერხებულობა და განსაკუთრებული უნარი. ცისფერთვალბას მცირე დროში და კაფე-ბარის პირობებში ისე მოეწესრიგებინა თავისი გარეგნობა, რომ მართლაც აღტაცებას იწვევდა. თითქმის უკვე გამშრალ თმებს ოქროს ფერი მისცემოდა. მშვენიერი ვარცხნილობის ფონზე ცისფერი თვალები უფრო მეტყველად გამოიყურებოდნენ; კისერზე და ყურებზე მორგებული სამკაულები მოცეკვავეთა ყურადღებას იპყრობდა. სიარულიც უფრო ლამაზი და ლაღი ჰქონდა. ნიკომ მის ფეხებს ჩააყოლა თვალი და მიხვდა თუ რატომ მოეჩვენა გოგონა უფრო მაღალი – მას მაღალქუსლიანი მოღური ფეხსაცმელი ეცვა. ნიკო, საბოლოოდ მოხიბვლული წამოდგა, მაგიდასთან მოახლოებულს ხელი გაუწოდა, სკამი მოუმარჯვა და დასვა.

ის-ის იყო სიტყვატუნწი ნიკო რალაცის თქმას აპირებდა, როცა მიმტანმა მაგიდის გაწყობას მიჰყო ხელი.

სუფრას ქართული ხელგაშლილობა ეტყობოდა. ეს ცისფერთვალბამაც შეამჩნია და მორცხვად უთხრა:

–რად გინდოდათ ამდენი რამ, რატომ წუხდებოდითო.

საუბარი არ გამოსდიოდათ, თუმცა ორივენი ცდილობდნენ. ილაპარაკეს ნაწყვეტ-ნაწყვეტ, ხან რაზე და ხან რაზე: ამინდზე, ზღვაზე, გალუულ ზაფხულზე, მუსიკაზე, მოცეკვავეებზე და მაინც რალაც არ ებმეოდა, არ ეწყობოდა. და ბოლოს ქართულმა შამპანურმა თავისი გაიტანა. გოგონამ ცეკვა მოისურვა და ნიკო თითქმის ძალით წაიყვანა დარბაზის შუაგულისკენ. ცეკვა უჭირდა ნიკოს, ან უფრო სწორი იქნება, არ იცოდა. ამ ამბავს ცისფერთვალბა არ შეუწუხებია. იგი მიენლო წელზე ფრთხილად შემოსხვეულ ძლიერ მკლავს და ოცნებაში ჩაფლული ინსტინქტით მიჰყვებოდა ალალებდზე მოქანავე ნიკოს. ვაჟიც მოძრაობდა და ტრიალებდა როგორც შეეძლო. არაფრად დაგიდევდა მუსიკის ტაქტს, თუმცა გაბრუებულს, არც მუსიკის ხმა სწვებოდა და ვერც დანარჩენ მოცეკვავეებს ამჩნევდა.

ნიკოსთვის იმ წუთს მხოლოდ ერთი რამ, ერთი ვინმე იყო მთავარი და ძვირფასი – ის, ვინც მკერდზე ჰყავდა მიწებებული და მწყვრივით განაბულიყო. შეუმჩნევლად გავიდა დრო. აქა-იქ მაგიდები განთავისუფლდა. მოცეკვავეთა წყვილებიც შეძვირდა. მიმტანები პროფესიონალური სისწრაფით ალაგებდნენ ნაშუსრევს. ახლოვდებოდა კაფე-ბარის დაკეტვის დრო.

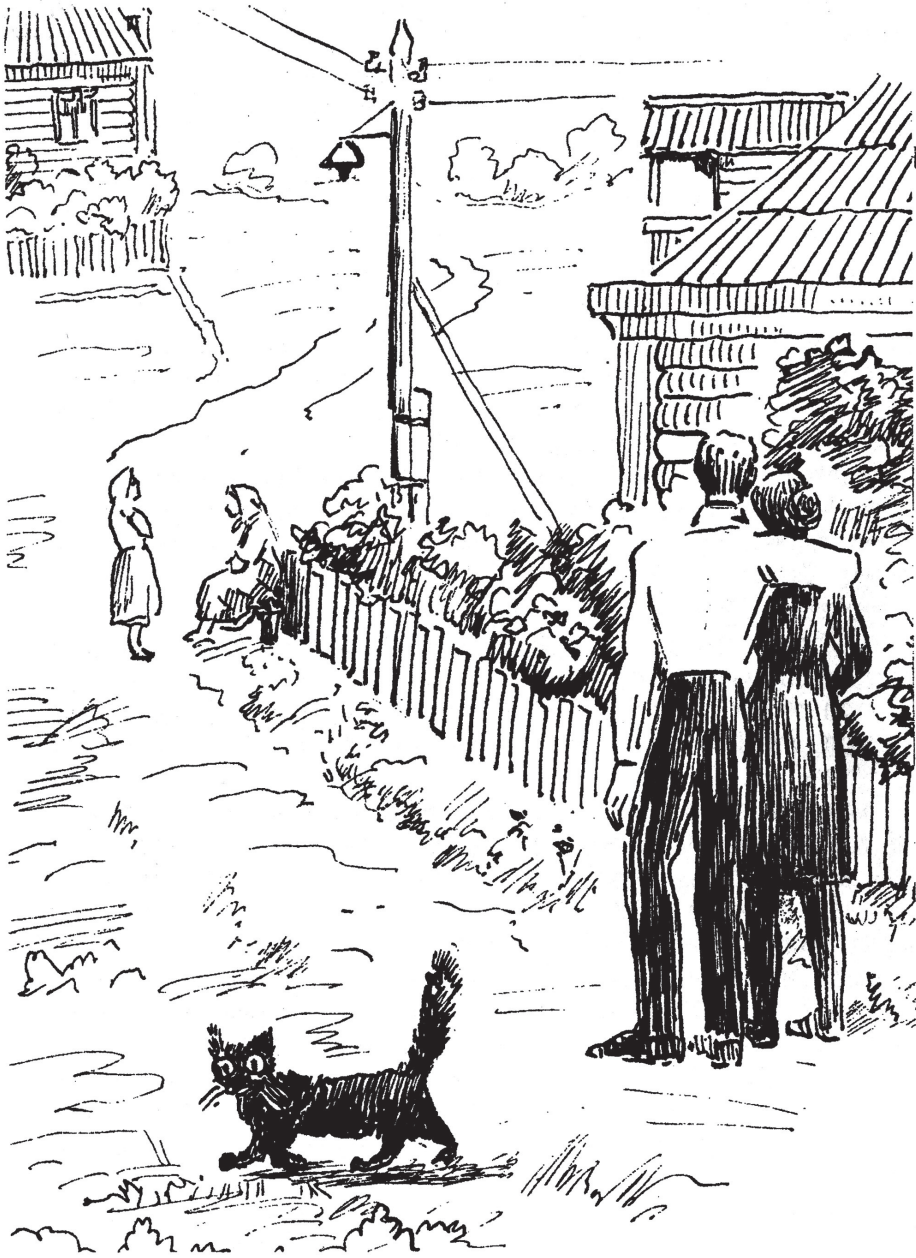
ოჰ, როგორ უნდოდა ნიკოს ამ ძვირფასი წუთების გაგრძელება. ცისფერთვალბაც განიცდიდა განშორების მოახლოებას.

მალე ორკესტრი ჩაჩუმდა, დარბაზი დატოვეს შემორჩენილმა წყვილებმაც. მხოლოდ ჭურჭლის ჭანა-ჭუნხი და მიმტანთა მხიარული გადაძახილებილა გაისმოდა.

უკვე კარგად დაღამებულიყო. ქუჩებში სიჩუმეს დაესადგურებინა. მიდიოდნენ გვერდიგვერდ, ხელჩაკიდებულნი. შეუხვიეს მარცხნივ, მერე კარგა მანძილის გავლის შემდეგ მარჯვნივ და გაჩახახახებული ბოდის მახლობლად შეჩერდნენ მოხურული ჭიშკრის წინ. ცისფერთვალბამ ოდნავ შესამჩნევი გულისტიკივით წარმოსთქვა: "უკვე მოვედითო".

ნიკოს სმენას ტყვიასავით ებგერა გოგონას ნათქვამი. ვერ წარმოედგინა, თუ ასე მალე დამთავრდებოდა მისთვის ყველაზე ძვირფასი დღე. გოგონა გაუნძრევლად იდგა და შიგ თვალებში ჩასცქეროდა გაოგნებულ ნიკოს. ორივენი სდუმდნენ, ხმის ამოღებას ვერ ბედავდნენ. კალიების გაუთავებელი ჭრიჭინი ისმოდა ახლომანხლოდან. ნავსადგურიდან გემის ნაწყვეტ-ნაწყვეტმა საყვირმაც მოაღწია მათ სმენამდე. ბოლოს ცისფერთვალბა შეეცადა დაერღვია დუმილი:

–აბა, კარგად იყავი, ყველაფრისათვის დიდი მაღლობა. ჩემთვის ყველაზე ძვირფასი იყო დღევანდელი საღამო, არასდროს დამავიწყდება, – თქვა ეს და მკვეთრად შეტრიალდა ჭიშკრისკენ. ნიკო ხელში სწვდა, თავისკენ მოიზიდა

და სთხოვა ცოტა მოიცადე, მეც მაქვს სათქმელიო. გოგონას წინააღმდეგობა არ გაუწევია და ლავაშივით აეკრო ბიჭის გახურებულ შკერდს. აჩქარებით და ხმაურით ძგერდა ნიკოს გული. მერე თავი გადაუწია და ჩააცხრა გავარვარებულ ტუჩებში. გოგონა გაუსხლტდა ხელიდან, მიიბრინა კარებთან და წამით შეჩერდა. ნიკო მიუახლოვდა, მხრებზე ხელი მოხვია და ჩურჩულით შეეკითხა: "ხვალ ზომ შევხვდებითო?" – ცისფერთვალემა დუმდა. ბოლოს, კარგა ხნის შემდეგ, უპასუხა ათროლოლებული ხმით:

–სამწუხაროდ ვერა, ხვალ ვერ შევხვდებით, სახლში ვბრუნდები ადრიან დილით, პირველი რეისით მივფრინავ...

მეზი დასცემოდა თავზე, ის ერჩინა ნიკოს. ჯერ არ დაიჯერა; "იქნებ ეს სიტყვები არ უთქვამს ცისფერთვალემა? იქნებ ნიაგმა მოიტანა ეს გულსაკლავი ცნობა?" – გულს იწყნარებდა ბიჭი.

–სამწუხაროდ მივდივარ. შენ კი გისურვებ დარჩენილი დრო მხიარულად გაგეტარებინოს, კარგი გოგონები გაგეცნოს, – ჩურჩულით გააგრძელა გოგონამ და სახლისკენ გაიწია. ნიკო არ უშვებდა:

–მოიცადე, მომისმინე, მე სხვა არავინ არ მინდა, მე მხოლოდ შენთან ყოფნა მინდა. იქნებ დარჩე რამდენიმე დღით, განა ასე საჩქარო რა საქმე გაქვს?!

–გნანობ, მაგრამ დარჩენა არ შემიძლია. ტელეგრამა მაქვს გაგზავნილი, დედა უნდა დამხვდეს აეროპორტში. გაგიჟდება თუ დანიშნული რეისით არ ჩავფრინდი. ძალიან გთხოვ მაპატიო, ისე კი თუ მოისურვებ, მომნახავ.

–რაკი არ შეგიძლია, რა გაეწყობა, – უთხრა ნიკომ და გაიფიქრა: – მოვისურვებ და მოგნახავ კიდევცო.

ხელი ძლივს შეუმვა, არ ეთობოდა ძვირფასი "განძი". მერე სთხოვა:

–დილით უჩემოდ ნუ გახვალ. ჩემს მეგობარს მანქანა აქვს და ადლერამდე ჩაგაცილებო". გოგონა დათანხმდა და სწრაფად გაუჩინარდა კარალიოკებით გადაპენტილ ეზოში.

ფიქრით დაძმობებულ ნიკოს აღარც კი ახსოვდა როგორ მივიდა სახლში. ბიჭებს არ ეძინათ, ელოდნენ. საყვედურითაც კი უთხრეს:

–ასე რატომ დაიგვიანე, სად იყავი, ან ვისთან; მთელი ქალაქი მოვიარეთ და ვერსად გიპოვნეთ. ძილიციაში მისვლასაც ვაპირებდით, დილადაც რომ არ გამოჩენილიყავი.

–ახლა სალაპარაკოდ არა მცალია, ცოტას წავიძინებ, დილით კი, თამაზ, მანქანა მზად გქონდეს, ადლერში უნდა წავიდე ადრიანად, – უპასუხა ნიკომ და ტანზე გაუხდელათ გაიშლართა თავის საწოლზე.

ბიჭებს აღარაფერი უთქვამთ, სინათლე ჩააქრეს და ყველა თავის ფიქრებში ჩაიძირა.

ძილი არ ეკარებოდა ნიკოს თვალებს. ფრთხილად ტრიალებდა ერთი გვერდიდან მეორეზე, ეგება ბიჭებმა ვერ შემამჩნიონო სულიერი მღელვარება.

ღამე ისე გაიღია, რომ თვალი არ მოუხუჭავს. ვიღაცა მთელი "მონდობებით" ხვრინავდა, ვიღაცამ ღრმად ამოისუნთქა და საწოლი ააჭრიალა, ალბათ გვერდი თუ იცვალა. მერე სადღაც მამალმა იყვილა და განთიადის მოახლოება დააფიქსირა.

ნიკო წამოვარდა საწოლიდან, წელსზევით გაშიშვლდა, ეზოში გავიდა და ჭრის წყლით დაიბანა. შვება იგრძნო და გამოცოცხლდა. ელექტროსაპარსით წვერი მოიშორა და თმები კოხტად დაივარცხნა. თეთრი პერანგი ჩაიცვა და ვიდრე ფეხსაცმელების წმენდას შეუდგებოდა, თამაზის წაპკრა ხელი და გააღვიძა...

—სად მიგეყვარ, ერთი გამაგებინე? — გაკვირვებით იკითხა თამაზიმ, ეუცხოვა რა ქალაქგარეთა მიხვეულ-მოხვეული გზები.

—მაღე გაიგებო, — უთხრა ნიკომ და ნაცნობ ჭიშკართან შეაჩერებინა მანქანა.

მანქანიდან გადმოსვლა ვერ მოასწრო ნიკომ, რომ ჭიშკარი გაიღო და იქიდან ცისფერთვალეება გამოვიდა. გამოვიდა კი არა და, სულ ზტუნვა-ზტუნვით წამოვიდა მანქანისკენ. უძილობა და დაღლილობა ემჩნეოდა გოგონას. ნიკომ დილა მშვიდობისა უსურვა და ხელი ჩამოართვა.

—მზადა ხარ? — შეეკითხა.

—კი, მე მზადა ვარ, სულ ერთი ჩემოდანი და ერთი ხელჩანთა მაქვს; დრო ჯერ საკმაოდ გვაქვს, შემოდით სახლში, ჩაი დაველიოთ. — ნიკომ უარი ვერ გაბედა და თამაზს ანიშნა გამომყვიო.

ესიამოვნათ ბიჭებს ცხელი ჩაი და ნამცხვარი. ახლა კი მიხვდა თამაზი ნიკოს წუხანდელი დავიანების მიზეზს და უღვაშებში ეღიბებოდა.

საუზმე დაამთავრეს და წამოიშალნენ. თამაზიმ მანქანას მიაშურა და შემოატრიალა.

—მე ზავრობის წინ ერთი წუთით ჩამოვსხდეთ, თქვა გოგონამ და ჩემოდანზე ჩამოსკუპდა. ნიკოც დივანზე ჩამოჯდა. ხმას არ იღებდნენ. მალე გოგონა წამოდგა და სარკის წინ თმები შეისწორა. ნიკომ ჩემოდანი აიღო და წინ გაუძღვა.

—აბა თამაზ, — მხარზე ხელი დაჰკრა უკანა სავარძელში ცისფერთვალეებას გვერდით მჯდომმა ნიკომ, — გაფრინდი ადღერისკენ და შეეცადე ერთი ქართულად ვისაუზმოთ სადმე ქალაქის გასასვლელში.

მანქანა შეშინებულივით მოსწყდა ადგილიდან. ნიკო და გოგონა უნებურად სავარძლის ზურგს მიეწებნენ. ნიკომ ხელი ხელში ჩაავლო და აღარც გაუშვია, სანამ სახინკლეში არ შევიდნენ.

მაგიდაზე უცბად გაჩნდა მუყუყი, ზიზილალის ბუტერბროდები, სულგუნი, შამპანური, "ბორჯომი" და სხვა. თხუთმეტ წუთში "ბურუსში" გახვეული ხინკალიც მიემატა სუფრას. თამაზი ხილის წყალს სვამდა, ნიკომ კი პირველი სასმისით ბედნიერების სადღეგრძელო წარმოსთქვა და გოგონას თვალე-

ში ჩახედა. ცისფერთვალეებას მოხდენილად ეჭირა ორთომელა სანთელივით ჩამოქნილ თითებში.

ილაპარაკეს სიყვარულზე, რაინდობაზე, პატიოსნებაზე, ზღვაზე გატარებულ დღეებზე და კიდევ ბევრ რამეზე. ამასობაში საკმაო დრო გავიდა და ოღნავ შეწუხებულმა გოგონამ საათზე დაიხედა:

—ბიჭებო, დიდი მადლობა; ახლა კი დროა დავამთავროთ საუზმე, თორემ დამავიანდება თვითმფრინავზე, — თქვა და ალერსიანად გაუღიმა ნიკოს.

მთელი სისწრაფით მიაქანებდა მანქანას თამაზი. ნიკო კი ფიქრობდა: "ნეტავ სად მიჩქარება, იქნებ ჯობდეს დავავიანოთ და ცისფერთვალეებაც რამდენიმე დღით ჩვენთან დარჩესო", მაგრამ გაახსენდა მისი სიტყვები: "დღეა მელოდება, თუ დროზე არ ჩავფრინდი, გაგიჟდებაო". გაახსენდა და შერცხვა თავისი თავის.

—თამაზ! მოუმატე სინქარეს, არ დავავიანდეს.

—ამაზე მეტი როგორღა მოვუმატო, — გამოეპასუხა იგი და თან "სპიდო-მეტრზე" მიუთითა. ამის თქმა იყო და გაისმა საშინელი ხმა, მანქანა შეტორტმანდა, დაიწყო აქეთ-იქით ქანაობა, მერე კი ცალ მხარეს ცხვირდაშვებული როგორც იქნა გაჩერდა გზის პირზე. თამაზი მოჭიდავესავით ჩასჭიდებოდა საჭეს. შუბლზე ოფლის წვეთებს გამოეჟონა.

—კამერა გასკდა, — თქვა მან და სწრაფად გადმოვიდა მანქანიდან. ეცნენ საბარგულს. ახლალა გაახსენდა თამაზის, რომ სათადარიგო საბურავი წინა დღით ათხოვა სახლის პატრონს.

ნერვიულობა დაეტყო გოგონას. არანაკლებ ნერვიულობდნენ ბიჭებიც. თვითმფრინავზე დავიანება გარდაუვალი ჩანდა. პირველი ნიკო გამოერკვა საერთო დაბნეულობიდან:

—შენ მიხედე შენ დამპალ მანქანას, ჩვენ კი რაღაცას გავყვებით, აეროპორტში დაველოდები.

ბევრი იქნის ხელები, მაგრამ მანქანა არავინ არ გაუჩერა. გოგონას ბოლმა მოსწოლოდა ყელში და ცრემლიც მოსდგომოდა თვალეებზე. ნიკო მხარზე ხელგადახვეული ამშვიდებდა მას, მეორე ხელს კი ინტენსიურად იქნევდა, მაგრამ კვლავ უშედეგოდ. რამდენიმე ავტობუსმაც ჩაიქროლა, მაგრამ მძღოლებს კისერიც კი არ მოუტრიალებიათ მათკენ.

როგორც იქნა ერთმა ღვთისნიერმა გააჩერა "ჟიგული", მაგრამ აღმოჩნდა, რომ მხოლოდ ერთი ადგილი ჰქონდა, ისიც გაჭირვებით. რა უნდა ექნათ? სხვა გზა არ ჩანდა და ნიკომ გოგონა ჩასვა მანქანაში, მისი ჩემოდანიც რის ვაი-ვაგალხით ჩატენეს საბარგულში და "ჟიგული" გაექანა აეროპორტისკენ. ნიკომ ხელი დაუქნია გოგონას და მიამახა:

—გავაკეთებთ მანქანას და შენთან გავჩნდებით, ჯერ კიდევ არის დრო.

ნიკომ დაიკაბიწა სახელოები და თამაზის დახმარება სცადა, მან კი უთხრა:

—უშენოდ გავალ იოლას. შენ გირჩევ რაღაცას გაჰყვე და დაეწიო ცისფერთვალეებს.

ამაოდ ირჯებოდა ნიკო, არავინ არ გაუჩერა მანქანა. ერთ საათზე მეტი გავიდა. ნერვიულობდა ბიჭი. იქით კი, თამაზი იგინებოდა და რაღაცას გამეტებით აკაკუნებდა.

ბოლოს, როგორც იქნა, ერთმა "მოსკვირმა" შეანელა სვლა, გადავიდა გზის მარჯვენა მხარეს და გაჩერდა.

—რა გაგჭირვებია, მეგობარო! — გამოეხმაურა მანქანიდან გადმოსული სიმპატიური შესახედაობის ახალგაზრდა, მას სხვებიც გადმოჰყვებნენ. გორელები აღმოჩნდნენ. კამერაც მისცეს და წაყვანასაც დაჰპირდნენ.

ნიკომ ცოტა უხეშად მიუგო კამერა თამაზის და თან მიაყოლა:

—აჰა, დაიხეთქე ფილტვები, მე წავალ, აეროპორტში გელოდები.

ადრე არასდროს უნახავს თამაზის ის, ასე ალელვებული და დაბოლმილი.

"მოსკვირი" სწრაფად მიდიოდა, მაგრამ ნიკოს მინც ეჩვენებოდა, რომ მძღოლი დინჯად ირჯებოდა. რა ექნა? ხმას ვერ იღებდა. გულს უკლავდა იმის შეგნება, რომ აგვიანდებოდა.

როგორც იქნა გამოჩნდა ადლერის აეროპორტის კონტურები. მანქანის სალონში შემოიჭრა რეაქტიული ძრავების სმენადამშობი გუგუნის ხმა. ყველამ დაინახა ცაში ისარივით გატყორცნილი, ცხვირანული ლაინერი.

"კიევი" — სთქვა ერთ-ერთმა გორელმა და რას წარმოიდგენდა თუ მისი ნათქვამი ისარივით დაეძვებოდა ნიკოს გულს.

მანქანიდან გაშმაგებული გადმოვიდა ნიკო. "მადლობთ ბიჭებო" — გარედან მიაძახა გორელებს და გიჟივით შევარდა ხალხმრავალ დარბაზში. ცუდს უგრძნობდა გული. მალე მიაგნო მეზავრთა გასასვლელს კიევის რეისზე. იქ უკვე სიცარიელეს დაესადგურებინა, თუ არ ჩავთვლით პატარა მაგიდასთან მჯდომ ქერათმიან, სამოქალაქო ავიაციის ფორმაში გამოწყობილ ლამაზ გონანს, რომელიც რაღაც ქალაქებს ჩაჰკირკიტებდა.

ნიკომ იკითხა კიევის რეისის გაფრენის შესახებ. გოგონამ უპასუხა:

—ეს-ეს არის აფრინდა.

ვიტრინის დიდი მინის მიღმა გაჰხედა ნიკომ ცას, სასოწარკვეთილი შემოტრიალდა და გეზი საერთო დარბაზისკენ აიღო.

—მოიცა, ახალგაზრდა! — მოესმა ზურგსუკნიდან. შემოტრიალდა. მას მიუახლოვდა ლურჯფორმიანი, ქერათმიანი გოგონა, შეჩერდა და ყურადღებით შეათვალიერა.

—თქვენ ნიკო ხომ არ ხართ? — იკითხა მან და როცა მიიღო დადებითი პასუხი, ღიმილით გაუწოდა ქალაქის პატარა ნაგლევი:

—თქვენთვის დატოვესო, — ეშმაკურად გაიღიმა ქერათმიანმა.

ნიკოს თითები უკანკალებდა მღელვარებისგან. ძლივს გაშალა ოთხად მოკეცილი ქალაქი. იქ სულ რამდენიმე სიტყვა ეწერა. ჯერ გაუჭირდა გარჩე-

ვა, მერე კი დამშვიდდა და მკაფიოდ გაარჩია შოკოლადის ფილის გარესამელ ქალაქზე თავისუფალ ადგილებში ჩაწერილი სიტყვები: "ნახვამდის, დიდი მადლობა ყველაფრისათვის. ვწუხვარ, რომ ასე უცნაურად და მოულოდნელად დაეშორდით. იმედი მაქვს, კიდევ შევხვდებით. გოცინი. მარინა." იქვე ტელეფონის ნომერიც იყო მიწერილი. სანომრე ციფრები განსაკუთრებული გულმოდგინებით იყო გამოკვეთილი. ჩანდა, რომ ბურთულიანი კალამი რამდენჯერმე იყო შემოტარებული.

სიხარულისგან "მეშვიდე ცას" ეწია ნიკო. "ჯერ არაფერი არ დაკარგულა" — ფიქრობდა გულში. "უფრო მეტიც, ყველაფერი ახლა იწყება" — გაუელვა თავში, მერე ენერგიულად შეტრიალდა, ბავშვივით აიტაცა ლურჯფორმიანი გოგონა და დაუკოცნა ხელები, დაუკოცნა ის თითები, რომლებმაც ასეთი სიხარული არგუნეს.

დიდი დარბაზიდან გარეთ გამოსულმა ღრმად ჩაისუნთქა დილის ჰაერი, გარემოს არწივივით გადაავლო თვალი, თამაზის ეძებდა მხერით. ის კი არ ჩანდა.

ნიკომ გაზივებული წყლით დაიოკა წყურვილი და გაზეთების ჯიხურს მიადგა. გამყიდველს საწერი ქალაქის ერთი ფურცელი გამოართვა და ოთხად გაჰყო, ოთხივეზე ტელეფონის ერთიდაიგივე ნომერი ჩაწერა და სხვადასხვა ჯიხურში შეინახა. გაიფიქრა: "თამაზის მანქანაშიც სადმე მივაწერ და შეპირადაც დავიმანსოვრებო". მერე ისევ აეროპორტის წინა მოედანზე გავიდა და ავტოსადგომზე მანქანები შეათვალიერა. სასურველი "ჟიგული" არ ჩანდა. მოპირდაპირე მხარეს გადავიდა და ხის ჩრდილში ჩამოჯდა ისე, რომ ქალაქიდან შემოსული ტრანსპორტისთვის ეღვევებინა თვალყური. ფიქრმა გაიტაცა, საათს დახედა. ათი დაწყებულიყო. "ასე, ორ საათზე რომ დავრეკო, უკვე სახლში იქნება. ვიცოდე მინც, გაეხარდება თუ არა ჩემი ხმის გაგონება. ჯერ ალბათ ვერ მიცნობს, მას ხომ ტელეფონში ჩემი ხმა არ მოუსმენია; მერე კი ალბათ გაიხარებს. რას მეტყვის, ან მე რა უნდა ვუთხრა? ალბათ ვეტყვი, დიხაც ვეტყვი, რომ მალე ჩამოვალ-მეთქი შენთან, გამაცნობ შენთანებს, შევეცდები შენს მშობლებს თავი მოვაწონო, მერე მათ, და რაღათქმა უნდა შენც, საქართველოში მოგიწვევთ, დედაჩემსაც გავახარებთ. ჩვენში ცხარე საჭმელები იციან და ბევრ ღვინოს სვამენ. ბუნება ძალიან ლამაზი გვაქვს და ადამიანებიც ლამაზები არიან, როგორც გარეგნულად, ისე სულიერად. ჩემი სამშობლო უძველესი ქვეყანაა და ჩვენც ამით ვამაყობთ"...

ვიდაცამ შეანჯღრია და ფიქრებიდან გამოერკვა. თავზე ერთიანად მოთხუპნული თამაზი ედგა, ცხვირზეც კი მური ჰქონდა მოცნობილი.

—გამოფნიზლდი რომეო, კარგ განწყობილებას გამჩნევ, გეტყობა ჩამოუსწარი, — უთხრა თამაზი.

—ვერა, ვერ ჩამოვუსწარი, გამასწრო. გზაში ყველაფერს მოგიყვები, ახლა კი, წავდი პირი დაიბანე და თავი წესრიგში მოიყვანე, — შეაგება ნიკომ, თვითონ კი იქვე მდგომ მანქანისკენ გასწია.

სოჩაში შევიდნენ თუ არა, ნიკომ მთავარ ფოსტა-ტელეგრაფში გადაწყვიტა შეველა.

—ვერ გამოვიდა, სად აპირებ დარეკვას, თვითმფრინავის ტელეფონია ეგ თუ ბინის? ის ხომ ჰაერში იქნება ჯერაც. სახლში წავიდეთ, ბიჭები გველოდებიან, ცოტა დავისვენოთ კიდეც და მერე როგორც გენებოს, — ოღნავი გაღიზიანებით უთხრა თამაზიმ.

ბიჭები მართლაც ელოდნენ და ცნობისმოყვარეობით შესცქეროდნენ ოთახში შემოსულებს. ყველამ გაიხარა, როდესაც გაიგეს ახალი სასიამოვნო ამბავი; "როგორც იქნა ნავსი გატყდაო" — ფიქრობდნენ გულში და ნიკოს გატაცებას უკრაინელი ქალიშვილით მიესალმებოდნენ. "ადრე თუ გვიან ასე უნდა მომხდარიყო" — და ნიკოს გვერდში ამოდგომას ჰპირდებოდნენ. ნიკო კი ადვილს ვერ პოულობდა, ოთახში ბოლთას სცემდა და ერთთავად საათზე იყურებოდა. მერე მოწყვეტით სთქვა:

—წავალ, ზღვაზე გავივლ-გამოვივლი და შემდეგ ფოსტაში ვიქნები, — ენერგიულად გაიხურა კარი და რამდენიმე ნახტომით გასცდა კოპწია ეზოს.

თავისდაუნებურად პლაჟის იმ უბანზე აღმოჩნდა, სადაც პირველად შეხვდა მარინას. მონახა ის ადგილი, საიდანაც მოჯადოებული შესცქეროდა მის ცურვას და გაუხდელად ჩამოჯდა ქვიშაზე. ჩამტერებული გაპყურებდა ოღნავ მშფოთვარე ზღვას და მობანავეებს.

მერე ყველა სადღაც გაჰქრა; მხოლოდ ერთილა მოჩანდა ნაპირიდან საკმაო მოშორებით, რომელიც ნიკოსკენ მოცურავდა და ხელს უქნევდა. ახლა უკვე იცოდა, რომ ეს მოცურავე მარინა იყო.

პატარა ბიჭებმა გადაურბინეს გაშოტილ ფეხებზე, სახეზე წყლის წვეთები შეასხურეს და ყიჟინით გაეცაღნენ იქაურობას. ნიკო გამოერკვა ღრმა ოცნებიდან, წამოდგა, შარვალი ჩამოიბერტყა და ქალაქისკენ გაემართა. საათზე დაიხედა — იცოდა, რომ ჯერ კიდევ ადრე იყო, მაგრამ გული ფოსტისკენ მიუწევდა და მისი შეჩერება შეუძლებელი იყო.

შეუკვეთა საჭირო ტელეფონის ნომერი და იქვე რბილ სავარძელზე ჩამოჯდა. დარბაზში მყოფნი თავის რიგსა და გამოძახებას ელოდნენ. ელოდა ნიკოც.

დასურულ სატელეფონო ჯიხურებიდან შიგადაშიგ გარკვევით მოისმოდა მრავალ ენაზე მოლაპარაკეთა ცალკეული სიტყვები. ზოგი მშობლებთან საუბრობდა, ზოგიც ნაცნობ-მეგობრებთან. ერთ სათვალთან კაცს კი ქალადები გაეშალა და საქმიანი კამათი გაება თავის კოლეგასთან.

ნიკოს მოუსვენრობა ემჩნეოდა. წამოდგა და დარბაზის კუთხეში მდგარ მაგიდასთან მივიდა. უურნალ-გაზეთებს თვალი გადაავლო, რომელიღაც ნომე-

რი შეიძინა და გამობრუნდა. სავარძელში უკვე ჩამჯდარიყო ვიღაც შუახნის ქალი. ნიკო იქვე კედელს მიეყუდა, გაზეთი გაშალა და კითხვას შეუდგა. კითხულობდა კი, მაგრამ აზრი ვერ გამოჰქონდა. რომ გეკითხათ, რა წაიკითხეო, ალბათ ვერც გიპასუხებდათ. მთელი გულისყური და გონება სატელეფონო ჯიხურებისკენ ჰქონდა მიპყრობილი. ყოველ წამს ელოდა ინფორმატორის გამოძახებას და წამდაუწუმ ქვითარს დასცქეროდა, ნომერს იმახსოვრებდა.

როგორც იქნა გამოუძახეს. გიჟივით შევარდა მესხეთე კაბინაში.

—ალო! ალო! — ენერგიულად ჩასძახა ყურმილში, მაგრამ საპასუხოდ არაფერი არ გაუგონია. როცა ერთხელ კიდევ ჩასძახა, მოესმა მშვიდი ხმა:

—ახალგაზრდავ, მოითმინეთ ცოტა, ახლავე ავკრებ ნომერს. — ნიკოს გარკვევით ესმოდა გაბმული სიგნალების ხმა, მაგრამ ყურმილს არავინ იღებდა. კარგა ხანს გაგრძელდა ასე, მერე ისევ ის მშვიდი ხმა მოესმა:

—თქვენი ნომერი არ პასუხობს.

გულდამძიმებული მივიდა დაკვეთების მაგიდასთან.

—ერთი-ორი საათის შემდეგ მობრძანდით და შევეცდებით დაგაკავშიროთ, — უთხრეს ნიკოს. გარეთ გავიდა და ჩრდილიანი ხეივანის გავლით ზღვისკენ გაემართა. მოსვენებას არ აძლევდა მარინაზე ფიქრი: "ალბათ დედამისი და მარინა ჯერ არ დაბრუნებულან სახლში, ან შეიძლება ნაცნობები მონახულეს, ან მალაზიებში გაიარესო" — იმშვიდებდა თავს. წინ მეგობრები შემოხვდნენ. თამაზიმ ღვეზელებით სავსე პარკი გაუწოდა:

—აჰა, ამოიღე, სანამ ცხელია. შენთან მოვდიოდით, რა ქენი, ელაპარაკე? — მიაყარა ნიკოს.

—ვერა, ვერ ველაპარაკე, — რაღაცნაირი კაემანით უპასუხა ნიკომ და თვალი შეავლო თამაზის გვერდით მდგომ აშხვართულ ქალიშვილს, მკერდი რომ ამოვარდნაზე ჰქონდა წნელივით შემოგრებილი ვიწრო აზღულში.

—ალბათ ჯერ არ მისულან სახლში. საღამომდე ვერ უნდა მოითმინო? რა ყურები ჩამოგიყრია? — ჩაერია საუბარში გოგი.

—წავალ, ერთს გავიჭყუმაალავებ და მერე ისევ ფოსტაში ვიქნები — უთხრა ბიჭებს ნიკომ და სწრაფად წავიდა პლაჟისკენ.

ბიჭებმა ერთმანეთს გადახედეს: "სერიოზულადაა საქმე, ნამდვილად შეყვარებულია, უნდა დავეხმაროთო".

ერთი საათი იქნებოდა გასული, როცა ნიკო ისევ აიტუხა დაკვეთების მაგიდასთან. არც ამჯერად იღებდა ვინმე ყურმილს. ზარი კი გულმოდგინეთ და რითმულათ რეკდა. საღამოსაც იგივე განმეორდა. ფოსტის თანამშრომლები თავის თანაგრძნობას გამოხატავდნენ.

"რაღაც სხვა ამბავია", — ფიქრობდნენ ბიჭები, ან დაზიანებულია ტელეფონი ან მოგონილი ნომერი.

ნიკოს ეჭვი ღრღნიდა: "ნუთუ გამათამაშა და პატარა ბავშვივით გამაცურა? არა, ვერ დავიჯერებ" – იქვე პასუხობდა თავის თავს. "ის ამას არ იკადრებს" – ეძებდა გამოსავალს ნიკო და თვალწინ მარინას ნდობით აღსაყვსე, მომღიძარი თვალები ედგა.

მთელი ღამე ბორგავდა და ვერ იძინებდა. არც ბიჭებს ეკარებოდათ ძილი. საქმე მართლაც სერიოზულად იყო, რაღაც გამოსავალი უნდა მოენახათ.

დილაადრიან ერთად წავიდნენ ფოსტაში. შეკვეთა მისცეს და დაელოდნენ. კვლავ უშედეგოდ.

ასე გაგრძელდა რამდენიმე დღეს. ნიკო ძლიერ გამოიცვალა, თავის თავს აღარ ჰგავდა. ამასობაში აგვისტოს თვეც მიიწურა და ბიჭები სახლში დაბრუნდნენ. ლექციები კარზე იყო მომდგარი.

გაიხარა ნიკოს დედამ:

– შენ შემოგვევლოს ჩემი თავი, შვილო, როგორ გაშავებულხარ და თითქოს სიმაღლეშიც მომატებული გაქვს, ეს კია, რომ ცოტა გამხდარი და ნაღვლიანი მეჩვენები, ხომ არ შეგიყვარდა ვინმე? – ნიკომ გაიღიმა და პირდაპირ დასმულ კითხვაზე პასუხის გაცემისაგან თავი შეიკავა. ორი დღე გაატარა სახლში და თბილისში წასასვლელად დაიწყო მზადება. გაცილებისას თვალბეზანაშულმა დედამ უთხრა:

– შვილო, ვგრძნობ, რომ რაღაცას მიმაღავ. მითხარი ყველაფერი, გულზე მოგეშვება და იქნებ სასარგებლოც გირჩიო რამე. – ნიკომ დედა გადაკოცნა;

– საახალწლოდ რომ ჩამოვალ, მაშინ გეტყვი ყველაფერს, აბა კარგად იყავი, თავს გაუფრთხილდი, – სთქვა ეს და მოხერხებულად შეასტა უკვე დაძრულ მატარებელს.

უნივერსიტეტის კორპუსებსა და ეზოში პირველი სექტემბრისათვის დამახასიათებელი ჟრიაშული იდგა. დიდი ხნის უნახავი სტუდენტები კოცნა-კოცნით ხვდებოდნენ ერთმანეთს.

სალექციო განწყობილება ნელინელ იკიდებდა ფეხს და ყველაფერი თავის ადგილზე დგებოდა. მხოლოდ ნიკო ვერ პოულობდა თავის ადგილს. მოუთმენლად ელოდა ლექციების დამთავრებას, რათა ფოსტაში გაქცეულიყო, მაგრამ ყოველთვის იმედგაცრუებული ბრუნდებოდა სტუდენტულ კამპუსში. ყურმილს კიევი არ აწვინ არ იღებდა.

ნიკოს საბოლოოდ გადაეწურა იმედი. "არ მეგონა თუ ასე მომატყუებდაო" – ფიქრობდა გულში და თავის ბავშვურ გულუბრყვილობას დასცინოდა. "როგორ პატარა ბავშვივით გამაბრეყვა, ეს რა მიყო, ამხანაგების მასხარად ასაგდები გამხდაო", – მაგრამ იმ წამსვე თვალწინ უდგებოდა მარინას ნათელი და მომღიძარი სახე, სითბოთი და ნდობით სავსე ცისფერი თვალები და გულისწყრომაც სადღაც ქრებოდა. კვლავ იმედის ნაპერწკალი გამობრწყინდებოდა ხოლმე დაბნეულ პორიზონტზე. ერთხელ ისიც კი გაიფიქრა: "მომაგალ აგვისტოს თვეში ისევ იმ პლაჟზე გავატარებ არადადეგებს და თუ აინ-

ტერესებს ჩემი ნახვა, ჩამოვა და მაშინ ხომ ენახავო", – მერე უკმაყოფილოდ გააქნია თავი და თავისთვის ჩაილაპარაკა: "ეს რა პრიმიტიული აზრები მომდისო თავში" – და მტკიცედ გადაწყვიტა, საახალწლოდ წასულიყო კიევი და მოეძებნა მარინა. ოდნავ დაშვიდდა, ფოსტაში სირბილსაც გაანება თავი და მისთვის დამახასიათებელი სიბეჯითი ჩაეფლო სწავლის პროცესში. დრომ შეუმჩნევლად გაიარა და ახალი წელიც მოახლოვდა.

"ერთხელაც ვცდი და დავრეკავო" – ფიქრობდა ფოსტისკენ მიმავალი ნიკო და ხტუნვა-ხტუნვით, ოსტატურად უვლიდა გვერდს თოვლწყაპიან გუბებს. ვიღაც გამოვლელს შეეჯახა, ილლიდან წიგნი ჩამოუცურდა და გუბებში მოაღინა ტყაპანი. "ჯანდაბას შენი თავი" – გაიფიქრა ნიკომ, წიგნისთვის ყურადღება აღარ მიუქცევია და მძლავრად შეაღო ფოსტის მასიური ხის კარები.

თბილი ჰაერის ნაკადი შემოასკდა სახეში. ოდნავ ჩამობნელებულ დარბაზში ხალხი ირეოდა და ფუსფუსებდა. მტკიცე ნაბიჯებით მიუახლოვდა დაკვეთების მაგიდას.

ფოსტისკენ რომ მოდიოდა, თითქოს მშვიდად იყო, ახლა კი ისევ ნერვიულობამ შეიპყრო, თითებით სრესდა ქვითარს და დარბაზის სიღრმეში იცქირებოდა ჩაშტერებით.

ღამის ამოუვარდა გული საგულედან, როდესაც კიევი ყურმილი აიღეს და გამოეპასუხნენ. მუხლები უკანკალებდა და თითქოს ენა ჩაუვარდაო, ვერ ახერხებდა ხმის ამოღებას.

– ალო, გისმენთ. ვინ ბრძანდებით? – გაისმა ქალის ხმა. როგორც იქნა გონს მოეგო ნიკო, ენით მოილოკა გამშრალი ტუჩები და გაბზარული ხმით დაიწყო:

– მარინა, გამარჯობა, მე ნიკო ვარ...

– მაპატიეთ, მაგრამ მე მარინას დედა ვარ, თქვენ ვინ ბრძანდებით, ან რა გნებაეთ? – მოესმა ნიკოს მშვიდი და დახვეწილი, თუმცა ნაღველგარეული ხმა.

– მე ნიკო ვარ, მარინას სთხოვეთ, თუ შეიძლება, ჩვენ სოჩაში გავიცანით ერთმანეთი, იცით... ჩვენ... მე უნივერსიტეტში ვსწავლობ. უკვე ოთხი თვეა ვრეკავ და აი, როგორც იქნა დაგიკავშირდით. მე ნიკო მქვია, შეიძლება ჩემს შესახებ ვითხრათ რამე, მე კარგი მეგობრები მყავს, ჩვენ გამოვაცლიეთ აეროპორტში, მარინამ ტელეფონის ნომერი დამითოვა. სად არის? თუ სახლშია იქნებ სთხოვოთ, დამელაპარაკოს, ჩამოსვლას ვაპირებ და მიხლოდა... – აჩქარებით და ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ლაპარაკობდა ნიკო, თან იმის შიში ჰქონდა, რომ კავშირი არ გაწყვეტილიყო. ოდნავ სული მოითქვა და სმენა დაძაბა.

– მე დედა ვარ მარინასი, – მოესმა ყურმილში, – სახლში რამდენიმე თვეა არ ვყოფილვარ, ძმასთან ვცხოვრობდი. ეჰ, ჩემო კარგო ნიკო, ცუდად

გამოვიცილებიათ ჩემი მარინა, თვითმფრინავი აფეთქდა და დაიწვა, მარინა აღარ არის. ძალიან ვწუხვარ, მაგრამ ვერაფრით განუგეშებთ.

ბოლო სიტყვები ველარც კი აღიქვა ნიკომ. მუხლებში ძალა წაერთვა, ყურმილი ხელიდან გაუვარდა და სადენით ჩამოეკიდა. რაღაც ხმები აღწევდნენ მის სმენამდე, ქალის მშვიდი და მოზომილი ხმაც მოისმოდა იქვე ახლოდან, მაგრამ ნიკოს აღარაფერი არ ესმოდა, გონება აერია და დაებინდა, ყურებში რაღაც შხუოდა შეუწყვეტილვ, მის გარშემო ყველაფერს აზრი დაჰკარგოდა, სადღაც, შორს იტკირებოდა, და ვერაფერს კი არჩევდა. სადენზე ჩამოკონწიალებული ყურმილიდან ახლა უკვე გულისგამაწვრილებელი ტუტუნი მოისმოდა.

რამდენიმე დღე დასჭირდა ნიკოს, რომ ცოტა დაშვებულყო. გონებაში ცდილობდა მიახლოებით მაინც წარმოედგინა თუ რა უბედურება დატრიალდა ცაში, აღლერსა და კიევს შორის იმ ავადმოსაგონარ დღეს. მეგობრები შეძლებისდაგვარად ამშვიდებდნენ და თანაუგრძნობდნენ. ისედაც სიტყვაძუნწი ნიკო ახლა სულ დაღუბდა და ჩაიქუფრა, დღეები ისე გადიოდა, რომ ერთ სიტყვას არ იტყოდა და ერთთავად ჩაფიქრებული და ნაღვლიანი თავის უღბლობაზე ბრაზდებოდა.

აი, ახლაც სტუდქალაქში, თავის საწოლზე ჩამომჯდარა და თავი ხელებში ჩაუმაღავს. ფიქრმა გაიტაცა. გაიხსენა მარინას დედასთან შეწყვეტილი საუბარი და სირცხვილმა შეაწუხა: "ეს როგორ მომივიდა, რომ ვერც მივესამძიმრე და ვერც ვერაფრით ვანუგეშე. სახელი მაინც მეკითხა, ან გამოვშვიდობებოდი მაინც, ან რაღაც სხვა მომეფიქრებინა; ვერ მოვიქეცი კარგად, საუბარი მაინც დამემთავრებინა, რას იფიქრებს ჩემზე..." – ფიქრი ბურღივით უზვრიტავდა ტვინს და მოსვენებას არ აძლევდა. მერე გადაწყვიტა კიევში დაერეკა და ფოსტისკენ გასწია.

დიდი ხნის ლოდინი არ დასჭირებია. ქალბატონის ხმაში კვლავ დიდი ნაღველი ჟღერდა. ნიკოს ეს არც გაჰკვირვებია. რამდენადაც შეეძლო ანუგეშა დამწუხრებული უცნობი ქალი, ბოდიშიც მოუხადა წინა საუბრის დროს გამოჩენილი უტაქტობისათვის და ნებართვა ითხოვა სახლში სწვეოდა და გასცნობოდა. ისიც დაამატა: "მე მარინას არასოდეს არ დავივიწყებო".

მარინას დედამ მადლობა უთხრა თანაგრძნობისათვის და სთხოვა, რომ თუკი ნიკო საახალწლოდ კიევში ჩავიდოდა, აუცილებლად მისულიყო მასთან სახლში.

ოცდათერთმეტ დეკემბერს თვითმფრინავი მოხერხებულად დაეშვა ბორისპოლის აეროდრომზე და გაშმაგებული გასრიალდა დასავლეთ ბილიკზე. აქედანვე დაურეკა ნიკომ მარინას დედას და მისამართი დააზუსტა. ქალბატონი გაახარა ნიკოს ხმის გავონებათ:

– პირდაპირ ჩემთან მოდი, სასტუმროს ძებნა არ დაიწყეთ, გელოდებით – მოესმა ნიკოს ყურმილში.

ტაქსის მძლავრი ზომაზე მეტად სიტყვაუხვი აღმოჩნდა. ხან ამინდზე ილაპარაკა, ხან კიევის ღირსშესანიშნაობებზე და ისტორიულ თუ კულტურულ ძეგლებზე, თბილისელ ფენბურთელებზეც სცადა სიტყვის ჩამოგდება, მაგრამ მალე გაირკვა, რომ მსმენელი არ ჰყავდა და დადუმდა. "მოვედითო" – ესლა თქვა ბოლოს და მანქანა უკრაინული ორნამენტებით შემკობილ მრავალსართულიანი სახლის წინ გააჩერა. ნიკომ მადლობა მოუხადა მძღოლს, დასწვდა ორ მოზრდილ ჩანთას და ცნობისმოყვარეობით ააყოლა თვალი ცისკენ ატყორცნილ სართულებს.

ტაკანითა და დაგმათი შერევა ლიფტი მეცხრე სართულზე. ნიკომ ჩანთები ძირს დააწყო და გაუბედავად აიტუზა ოცდამეხუთე ბინის კარებთან. ზარის დარეკვას ვერ ბედავდა. ღრმად ჩაისუნთქა, ჯიბიდან ხელი ამოიღო, თმებზე გადაისვა და პალტოს საყელო შეისწორა. მერე ფენსაცემლებზე დაიხედა და გაიფიქრა: "ცოტას კიდევ დავიცდი, თოვლი ჩამომდნესო". ვერა და ვერ დაწინარდა. აშკარად ესმოდა საკუთარი გულის ბაგა-ბუგის ხმა. ოცნებაში გაიტაცა: "იქნებ მოხდეს სასწაული, იქნებ რაიმე გაუგებრობაა, იქნებ მარინა ცოცხალია და ახლა გულისფანცქალით მელიდება თუ როდის შევალე კარებს, იქნებ ჩემი ნახვა არ უნდა და ყველაფერი მოგონილი და შეთითხნილია, იქნებ..."

მალე გამოერკვა ფიქრებიდან. ლიფტიდან გამოსულმა მამაკაცმა პალტო შებერტყა, სველი ქუდი დაიქნია, ფეხები აუსვ-დაუსვა კარის წინ დაგდებულ ქერას და მოპირდაპირე კარზე ზარის ღილაკს დააჭირა თითი. ბინაში შესულმა აღმაცერად შეათვალიერა ნიკო და კარები ჩაკეტა. ნიკოს მოეჩვენა, რომ ის კაცი ჯერ კიდევ უცქერდა დერმატინგადაკრულ კარებში ჩაყოლებული "თვალისდან". უსიამოვნოდ შეიშმუშნა. მერე, როგორც იქნა დარეკა. გაისმა გუგულის მსგავსი ხმა. ჩამოვარდა სიჩუმე. სადღაც ლიფტმა გაიტაცუნა. ბავშვებმა ჩაიქროლეს საფეხურებზე ხტუნვა-ხტუნვით და მათთვის ჩვეული ცნობისმოყვარეობით შეათვალიერეს უცნობი მამაკაცი.

– მოვდივარ, მოვდივარ, – გაისმა კარის იქიდან და მოეჩვენა ნიკოს, რომ მარინა მოიქეპროდა კარების გასაღებად, რადგან ხმა მართლაც რომ საოცრად ჰგავდა მარინას ხმას.

გასაღების ჩხაკუნის ხმა და გულის ამოვარდნა საგულედან ერთი იყო. გაჩუმებულები შესცქეროდნენ ერთმანეთს. ნიკოს წინ იდგა და მომხიბლავად უღიმოდა თმაშეთეთრებული, გამხდარი აღნაგობის სიმპატიური ქალბატონი, შუბლზე და ტურნებთან ჟამთა სვლისაგან დატოვებული ნაკვალევებით.

– თქვენ ნიკო ხართ, ხომ შვილო, შემობრძანდით, – თქვა თხოვნის კილოთი ქალბატონმა და ნიკოს, სადღაც ახლოდან კვლავ მოესმა მარინას ხმა. თვალებისა და ხმის ასეთი მსგავსება მართლაც საოცრება გახლდათ. ნიკომ აიტაცა ჩანთები და რატომღაც ფეხისწვერებზე შემდგარმა გაიარა მოპირა-

ლებულ პარკეტზე. ხმის ამოდებას ვერ ახერხებდა, დაბნეული გამოძეგვებით შერედა შუა ოთახში და თვითონაც არ იცოდა რას ელოდებოდა.

სიჩუმე დიასახლისმა დაარღვია:

– გაინადეთ პალტო, და თავი ისე იგრძენით, როგორც საკუთარ სახლში; არ ვიცი რატომ, მაგრამ გამოგიტყდებით, რომ მოუთმენლად გელოდით, მაინტერესებდა, როგორი ხართ, – თქვა მან ღიმილით, ნიკოს წინ ჩამოვდა ნახევრადრბილ სკამზე და თვალებში ჩახედა დამუნჯებულ სტუმარს.

– ეჰ, ჩემო ნიკო, ორივენი უიღბლონი ვყოფილვართ. საბრალო ჩემი მარინა, ის ვეღარ გაიხარებს ამ ქვეყანაზე, შენ კი წინ გაქვს მთელი ცხოვრება; იმედი მაქვს ღირსეული სიცოცხლით იცოცხლებ, მას კი აღარაფერი ეშველება, – ლაპარაკობდა მარინას დედა დაბალი ხმით და ოდნავ აკანკალებული თითებით ასწორებდა მაგიდაზე გადაფარებულ, ამოქარგულ სუფრას. ნიკო კი კვლავ ჩუმად იჯდა. ყელში ბოლმის ბურთი გასჩხეროდა და თვალებში ცრემლი მოსწოლოდა. მერე ძალა მოიკრიფა, ნუგეშის მსგავსი რაღაც ჩაიბურტყუნა და ინსტინქტურად ჯიბეები მოიჩხრია, თითქოს რაღაცას ეძებო. იპოვა და ამოიღო შოკოლადის გარსაცმი ქალაქის ნაგლევი.

– აი, ეს წერილი დამიტოვა ადლერის აეროპორტში, – თქვა ნიკომ და ოდნავ გაცრეცილი ქალაქი გაუწოდა მარინას დედას.

კარგა ხანს ჩუმად იყვნენ ორივენი. მარინას დედამ გულში ჩაიკრა ერთადერთი ბედუკუდმართი ქალიშვილის წერილი და თავი ვეღარ შეიკავა. სიმწრის ორი წვეთი მოსწყდა მის ნაღველით სავსე თვალებს და გაუჩინარდა საშინაო ხალათის კალთაში.

ნიკომ სთხოვა საოჯახო სურათების ალბომი დამათვალიერებინეთ, მაინტერესებს როგორი იყო მარინა ბავშვობაშიო.

– ჯერ ვისადილოთ, ნამგზავრი ხარ და არ გაწყენთ, – მოეფერა მასპინძელი და სამზარეულოსკენ გაემართა. ნიკომაც ისარგებლა შემთხვევით და თავისი ჩანთები გახსნა. ლამაზად გაწყობილი მაგიდა დაამშვენა "ქინძმარაულმა", ცივად მოხარშულმა ფენებაფშეკილმა დედალმა, შოთის პურებმა, ჩურჩხელამ და ოდნავ შეჩამიჩებულმა ყურძენმა.

სამეფო და საედლოფლო ღვინომ მადაც გაუხსნა სტუმარ-მასპინძელს და ლაპარაკის საღერდელიც აუშალა. საკმაოდ ენაწყლიანი და ენატკბილი მოსაუბრე აღმოჩნდა მარინას დედა. იგი ყვებოდა მარინას ბავშვობის, სკოლაში წასვლისა და მისი დამთავრების შესახებ. განსაკუთრებული გულისტკივილით იხსენებდა ომის წლებს, როცა ყველას და მათ ოჯახსაც ძალიან უჭირდა. ოჯახს თავს დაატყდა დიდი უბედურება, როცა ფრონტიდან მიიღეს ცნობა ოჯახის უფროსის, მარინას მამის დალუპვის შესახებ. მარინა მაშინ ოთხი წლის იყო.

– აი, აქ, მარინა ორი წლისაა; ეს მამამისია, ჯერ კიდევ სულ ახალგაზრდაა. ეს სურათი კი ფრონტზე წასვლის წინ გადავიღეთ ეზოში; ეს ჩემი მეუ-

დღის პირველი ფოტოა ფრონტიდან გამოგზავნილი... — ფურცლავდა მარინას დედა საოჯახო ალბომს და სურათების მიხედვით ეცვლებოდათ განწყობილებაც.

— ტყუილად არ აქებენ ქართულ ღვინოს, მართლაც დიდებულია, — მოეწონა დიასახლისის სტუმრის მიერ მორთმეული ღვინო.

დიდი ხნის ნაცნობებივით საუბრობდა სტუმარ-მასპინძელი. კიევური ძეხვი და მარინას დედის მიერ მომზადებული "პილმენები" შეაქო ნიკომ; არც მარინას დედა დარჩა ვალში. გაიხსენა ფრონტიდან გამოგზავნილი ერთი წერილი, რომელშიც მეუღლე, რაღაც უცნაურ და გემრიელ "ნილზე" ლაპარაკობდა.

— მას ქართველები ჩურჩხელას უწოდებენ. აი, ახლა კი ვიცი, რაც ყოფილა, — კმაყოფილებით აღნიშნა დიასახლისმა. ნიკოს დედის მიერ მომზადებულმა "საცივმა" ხომ წარმოუდგენელი ალტაცება გამოიწვია მასში.

— მოდი შვილო, ახლა ომში დაღუპულები გავიხსენოთ, — სთქვა მასპინძელმა, ღრმად ამოისუნთქა და შევსებულ ჭიქას ნაზად შეახო თავისი ოდნავ შებერებული, მაგრამ ჯერ კიდევ ნატიფი თითები.

— მეუღლისაგან ბევრი სურათი გვაქვს მიღებული, თანამებრძოლებთან ერთად გადაღებული. ვინ იცის, რამდენი ვერ გადაურჩა იმ ჯოჯოხეთს და რამდენი ვერ დაუბრუნდა თავის ოჯახს. ცოცხლები ვადღეგრძელოთ და დაღუპულები გავიხსენოთ, — წარმოსთქვა მასპინძელმა და თითქოს თავიდან უნდა მოეცილებინა მძიმე მოგონებები, ერთი მოსმით გამოცალა ბროლის მაღალი სასმისი. ნიკოსაც უნდოდა თავის მამაზე ეთქვა ორიოდ სიტყვა, მაგრამ თავი შეიკავა და მღუმარემ გამოცალა ჭიქა.

— გავალ, ყავას მოვამზადებ, — სთქვა დიასახლისმა და მოხდენილი სიარულით გაემართა სამზარეულოსკენ. მისმა სიარულმა ისევ მარინა გაახსენა ნიკოს და კაემანიც მოეძალა.

სამზარეულოდან ჯერ ჭურჭლის რაკა-რუკის ხმა მოისმა, შემდეგ კი ჩაიდანის სტვენისა.

ნიკო ალბომის ფურცლას განაგრძობდა და მარინას ასაკის მატებასთან ერთად მიჰყვებოდა სურათებში გარდასახულ ფაშთა სვლას. მარინა თანდათან "იზრდებოდა". მატულობდა მარინას მამის მკერდზე ორდენებისა და მედლების რაოდენობაც.

ალბომის ნახევარიც კი არ ექნებოდა ჯერ გადაფურცლული, რომ მოულოდნელად რაღაც უცნაურმა ძალამ შეაჯანჯღარა, ჩასწვდა გონების კუნჭულებში და ადგილზე გააშეშა.

სურათიდან ლეიტენანტის ფორმაში გამოწყობილი ნიკოს მამა იცქირებოდა. მას მარინას მამისთვის გადაეხვია ხელი და ამაყად იდგა თანამებრძოლთა შორის.